Udskriftsdato: 24. april 2024

2023/1 BSF 201 (Gældende)

Forslag til folketingsbeslutning om at nedsætte en taskforce, der skal sørge for tilstrækkelig miljømæssig kontrol og tilstrækkeligt tilsyn med listevirksomheder

Ministerium: Folketinget

Fremsat den 23. april 2024 af Theresa Scavenius (UFG)

Forslag til folketingsbeslutning

om at nedsætte en taskforce, der skal sørge for tilstrækkelig miljømæssig kontrol og tilstrækkeligt tilsyn med listevirksomheder

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af 2024 at nedsætte en taskforce, hvis opgave skal være at intensivere kontrollen med listevirksomheders miljørisici, med henblik på at virksomhederne overholder lovgivningen.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 186, folketingsåret 2023-24. Der henvises til www.folketingstidende.dk, Folketingstidende 2023-24, tillæg A, B 186 som fremsat.

Taskforcens overordnede formål er at give borgerne sikkerhed for, at staten fører kontrol med potentielle miljøkatastrofer. Det er en prioritet for Folketinget, at borgerne er trygge og ved, at Folketinget tager ansvar for at sikre borgernes sikkerhed og sundhed og landets natur og miljø. Med dette forslag arbejder Folketinget for at nedsætte miljørisici gennem forebyggende arbejde såsom tilsyn og kontrol med landets mest forurenende virksomheder.

Anledningen til beslutningsforslaget er de aktuelle sager om Nordic Waste (»Efter Nordic Waste-skandalen i Randers: Kommuner vil tjekke godkendelser til risikovirksomheder«, dr.dk, den 22. januar 2024) og Stålvalseværket ved Roskilde Fjord (»En miljøkatastrofe lurer i Stålvalseværkets slaggebunker«, politiken.dk, den 20. februar 2024). Men behovet går langt videre og er baseret på flere års kritik. Bl.a. kritiserede Rigsrevisionen sidste år Miljøstyrelsen for manglende tilsyn med særligt forurenende virksomheder samt mangelfuld håndhævelse af miljøbeskyttelsesloven (»Beretning om tilsyn og afgiftskontrol med spildevand«, Rigsrevisionen, Beretning nr. 2/2023).

Forslagsstilleren har en reel bekymring for, at der ligger mange ukendte miljørisici, -skandaler og -katastrofer, som alt for sent vil komme i myndighedernes søgelys. Derfor bør Folketinget tage politisk stilling til, hvorvidt det er på tide at tage initiativ til et ekstra skærpet tilsyn med alle listevirksomheder, som er landets potentielt mest forurenende virksomheder.

I regeringsgrundlaget står der, at regeringen vil arbejde for færre tilsyn og mindre kontrol: »Sikre endnu bedre samarbejde mellem myndigheder og erhvervsliv. (...) En del af dette arbejde skal indebære, at myndigheders kontrol og tilsyn med virksomheder i højere grad målrettes de virksomheder, hvor risikoen for omgåelse af reglerne og snyd vurderes størst. Virksomheder, der efterlever reglerne, skal i langt mindre grad udsættes for kontrol og have vejledende kontrol. Målet er en samlet lettelse af byrderne på erhvervslivet.« (»Ansvar for Danmark – Det politiske grundlag for Danmarks regering«, Regeringen, 2022).

Forslagsstilleren mener, at regeringens ønske om færre tilsyn og mindre kontrol bør bekymre Folketinget set i lyset af de aktuelle sager og den generelle kritik af tilsynsindsatsen. Det er ifølge forslagsstilleren regeringens politiske linje at beskytte landets mest forurenende virksomheders ret til at forurene frem for at sikre landet mod miljørisici, som kan være skadelige for naturen, folkesundheden og økonomien.

Forslaget om en taskforce er inspireret af tidligere indsatser på fødevareområdet. I 2006 oprettede Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender en taskforce i Fødevarestyrelsen for at bekæmpe salmonella (»Dansk særstatus og nye initiativer for Salmonella og Campylobacter i dansk og importeret kød og æg«, Fødevarestyrelsen, 2006. Det var et supplement til den eksisterende fødevarekontrol og det eksisterende fødevareberedskab for at skabe tryghed for borgerne.

Listevirksomheder er virksomheder, anlæg eller indretninger, hvor der er risici for omfattende forurening, og som derfor er omfattet af godkendelsespligt, jf. bekendtgørelse nr. 1083 af 9. august 2023 om godkendelse af listevirksomhed. For listevirksomheder gælder, at de ikke må anlægges påbegyndes, udvides eller ændres, før godkendelsesmyndigheden har godkendt aktiviteten, jf. § 33 i lovbekendtgørelse nr. 48 af 12. januar 2024 om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven).

Ifølge miljøbeskyttelseslovens § 35, stk. 2, fastsætter miljøministeren nærmere regler om godkendelse af listevirksomheder. Ministeren kan herunder bestemme, at der skal gælde særlige krav for bestemte listevirksomheder, herunder krav om foranstaltninger mod forsætlige skadevoldende handlinger. Der kan findes hjemmel i eksisterende lovgivning til, at miljøministeren intensiverer kontrollen med listevirk-

somhederne ved at nedsætte en taskforce, der foretager kontrolprøver på listevirksomheders drift og udledninger. Jf. miljøbeskyttelseslovens § 65, stk. 2, nr. 2, fører kommunen tilsyn med, at vilkår fastsat i forbindelse med godkendelser, jf. § 34, overholdes. Virksomheden fører egenkontrol, og kommunens tilsyn er stikprøvebaseret, hvilket indebærer at indsamle udskrifter af virksomhedens egne måleresultater, jf. Karnovs note nr. 1071 til § 65 i miljøbeskyttelsesloven. For omtrent 400 af landets mest forurenende listevirksomheder er Miljøstyrelsen godkendelses- og tilsynsmyndighed, herunder virksomheder, hvor miljøministeren har overtaget godkendelses- og tilsynskompetencen, jf. miljøbeskyttelseslovens § 82 (»Opgaver og ansvarsområder – Miljøgodkendelse og tilsyn med virksomheder«, Miljøstyrelsen, mst.dk). I »Miljøtilsynsplan 2022-2026« fremgår det, at Miljøstyrelsens tilsynsindsats er et basistilsyn hvert tredje år og derudover prioriterede tilsyn hos virksomheder med potentielt størst forureningsrisiko (»Miljøtilsynsplan 2022-2026 – For Miljøstyrelsens tilsyn med industrivirksomheder«, Miljøstyrelsen, 2021).

Den foreslåede taskforce skal føre kontrol ud over den gældende tilsynsmyndigheds tilsynsindsats. Taskforcens konkrete arbejdsmetode og samarbejde med tilsynsmyndighederne skal diskuteres i et kommissorium, hvor opgaverne prioriteres med henblik på at opnå højest mulig sikkerhed for borgeres sundhed, naturen og miljøet.

Skriftlig fremsættelse

Theresa Scavenius (UFG):

Jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om at nedsætte en taskforce, der skal sørge for tilstrækkelig miljømæssig kontrol og tilstrækkeligt tilsyn med listevirksomheder.

(Beslutningsforslag nr. B 201)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.